

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Кафедра політології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 12 Інформаційні технології

Спеціальність: 122- «Комп'ютерні науки»

Освітньо-професійна програма

Робоча програма навчальної дисципліни «Політологія» Одеса: ОНУ. 2025. 21 с.

Розробник: **І.М. Милосердна**, кандидат політичних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри _____ політології _____

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Світлана КОЧ)
(прізвище та ініціали)

Погоджено із гарантом ОПП Політологія

(підпис)

(Алла КАМЕНЬОВА)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФМВПС

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Голова НМК

(підпис)

(Олег ХОРОШИЛОВ)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від «__» ____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 1 годин – 30 залікових модулів - 1 змістових модулів – 2 ІНДЗ* – _____ (вид завдання)	Галузь знань 12 Інформаційні технології Спеціальність 122- «Комп’ютерні науки» Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов’язковий компонент ОГ4	
		Рік підготовки:	
		4-й	-
		Семестр	
		7-й	-
		Лекції	
		10 год.	0 год.
		Практичні	
		8 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		12 год.	0 год.
		у т.ч. ІНДЗ*: - год.	
		Форма підсумкового контролю: залік	

* – за наявності

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна належить до циклу гуманітарних та соціально-економічних обов'язкових дисциплін здобувачів освітньо-професійної програми підготовки фахівців в інформаційних технологіях за освітнім ступенем «Бакалавр» зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» є теоретичним і практичним підґрунтям для розуміння природи й суті політичної науки, політичної дійсності та участі громадян в сучасному політичному процесі.

Успішне вивчення дисципліни «Політологія» передбачає освоєння здобувачами вищої освіти лекційного матеріалу, його закріплення та поглиблення на практичних заняттях, самостійне вивчення нормативної, навчальної та наукової літератури. Основними видами навчальних занять є лекції, призначені для засвоєння теоретичного матеріалу та практичні заняття, які поглиблюють, закріплюють та деталізуються знання, отримані під час лекції і в результаті самостійної роботи. Самостійна робота здобувача є однією з основних форм організації навчання, основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових аудиторних занять час.

Метою дисципліни є формування у здобувачів комплексного уявлення про закономірності розвитку політичної сфери суспільства, сучасні політичні інститути, їх пристрій і функціонування; сутності та динаміці політичного процесу, його суб'єктах; політико-правове положення особи в суспільстві, способах і формах її участі в політичному житті.

Завданнями дисципліни є:

- засвоєння найбільш фундаментальних проблеми політичної теорії, які пов'язані з питаннями участі населення в політичному житті і формами такої участі, взаємовідносинами держави, права і суспільства, роллю особи в політичному процесі, природою влади;
- оволодіння знаннями щодо порівняльного аналізу політичних систем і політичних режимів на предмет виявлення умов їх виникнення, специфіки і умов їх стабільності(нестабільності), причому особлива увага приділяється правовим аспектам виділення і функціонування різних режимів;
- оволодіння знаннями щодо структури і функцій окремих інститутів політичної, державної влади в цілях, передусім, виявлення залежностей між конкретно-історичними, політичними, соціокультурними і іншими особливостями країни(регіону) та, які сприяють побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях;
- ознайомити із основними учасниками, акторами політичного життя;
- вироблення навиків щодо самостійного аналізу особливостей динамічної сторони політики – політичного процесу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК13. Здатність діяти на основі етичних міркувань;

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Очікувані програмні результати навчання (РН):

ПР1. Застосовувати знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук;

ПР2. Використовувати сучасний математичний апарат неперервного та дискретного аналізу, лінійної алгебри, аналітичної геометрії, в професійній діяльності для розв'язання задач теоретичного та прикладного характеру в процесі проектування та реалізації об'єктів інформатизації;

ПР3. Використовувати знання закономірностей випадкових явищ, їх властивостей та операцій над ними, моделей випадкових процесів та сучасних програмних середовищ для розв'язування задач статистичної обробки даних і побудови прогнозних моделей;

ПР4. Використовувати методи обчислювального інтелекту, машинного навчання, нейромережевої та нечіткої обробки даних, генетичного та еволюційного програмування для розв'язання задач розпізнавання, прогнозування, класифікації, ідентифікації об'єктів керування тощо;

ПР5. Проектувати, розробляти та аналізувати алгоритми розв'язання обчислювальних та логічних задач, оцінювати ефективність та складність алгоритмів на основі застосування формальних моделей алгоритмів та обчислюваних функцій;

ПР6. Використовувати методи чисельного диференціювання та інтегрування функцій, розв'язання звичайних диференціальних та інтегральних рівнянь, особливостей чисельних методів та можливостей їх адаптації до інженерних задач, мати навички програмної реалізації чисельних методів;

ПР7. Розуміти принципи моделювання організаційно-технічних систем і операцій; використовувати методи дослідження операцій, розв'язання одно- та багатокритеріальних оптимізаційних задач лінійного, цілочисельного, нелінійного, стохастичного програмування;

ПР8. Використовувати методологію системного аналізу об'єктів, процесів і систем для задач аналізу, прогнозування, управління та проектування динамічних процесів в макроекономічних, технічних, технологічних і фінансових об'єктах;

ПР9. Розробляти програмні моделі предметних середовищ, вибирати парадигму програмування з позицій зручності та якості застосування для реалізації методів та алгоритмів розв'язання задач в галузі комп'ютерних наук;

ПР10. Використовувати інструментальні засоби розробки клієнт-серверних застосувань, проектувати концептуальні, логічні та фізичні моделі баз даних, розробляти та оптимізувати запити до них, створювати розподілені бази даних, сховища та вітрини даних, бази знань, у тому числі на хмарних сервісах, із застосуванням мов веб-програмування;

ПР11. Володіти навичками управління життєвим циклом програмного забезпечення, продуктів і сервісів інформаційних технологій відповідно до вимог і обмежень замовника, вміти розробляти проектну документацію (техніко-економічне обґрунтування, технічне завдання, бізнес-план, угоду, договір, контракт) ;

ПР12. Застосовувати методи та алгоритми обчислювального інтелекту та інтелектуального аналізу даних в задачах класифікації, прогнозування, кластерного аналізу, пошуку асоціативних правил з використанням програмних інструментів підтримки багатовимірного аналізу даних на основі технологій DataMining, TextMining, WebMining;

ПР13. Володіти мовами системного програмування та методами розробки програм, що взаємодіють з компонентами комп'ютерних систем, знати мережні технології, архітектури комп'ютерних мереж, мати практичні навички технології адміністрування комп'ютерних мереж та їх програмного забезпечення;

ПР14. Володіти навичками представлення здобутків української нації та держави, а також власних професійних (технічних, алгоритмічних, програмних) рішень (рішень команди розробників) під час супроводження продуктів галузі на етапах життєвого циклу в спілкуванні з колегами різних наукових та професійних шкіл;

ПР15. Застосовувати знання методології та CASE-засобів проектування складних систем, методів структурного аналізу систем, об'єктно-орієнтованої методології проектування при розробці і дослідження функціональних моделей організаційно-економічних і виробничо-технічних систем;

ПР16. Розуміти концепцію інформаційної безпеки, принципи безпечного проектування програмного забезпечення, забезпечувати безпеку комп'ютерних мереж в умовах неповноти та невизначеності вихідних даних;

ПР17. Виконувати організацію комп'ютерних паралельних та розподілених обчислень, застосовувати чисельні методи та алгоритми для паралельних структур, мови паралельного програмування при розробці та експлуатації паралельного та розподіленого програмного забезпечення.

Очікувані результати вивчення дисципліни «Політологія». У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен :

знати: предметну область та базову специфіку політичної науки, основні джерела формування політичних уявлень та концептів, основні підходи до вивчення об'єкту політичного дослідження.

вміти: виробляти власну позицію і здібності застосовувати надбані знання у професійній і громадській діяльності.

володіти: навичками чіткого оперування понятійно-категоріальним апаратом, методикою формулювання та обґрунтовування базових положень політологічного дискурсу.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Політична наука в системі наукового знання. Влада. Держава

Тема 1. Вступ. Предмет, мета та завдання курсу. Політика як суспільне явище

Предмет політології. Інтегративний характер політології. Суміжні галузі політичного знання: політична філософія, політична соціологія, політична психологія, політична географія, політична історія, політична антропологія та ін. Теоретичний та емпіричний рівні політичного знання. Система методів політичного пізнання: філософські, загальнонаукові та спеціальні. Принципи політології: фундаментальність, єдність логічного та історичного, національного і загальнолюдського, суспільного і особистісного, теорії й практики. Функції політології: теоретико-методологічна, світоглядна, прогностична, прикладна. Роль науки про політику на сучасному етапі політичного і духовного оновлення Української держави. Історія визначення поняття та категорії “політика”, її сутнісних ознак (Аристотель, Н. Макіавеллі, М. Вебер, К. Маркс, Р. Даль, Т. Парсонс, Г. Лассуел та ін.). Політика як наука і мистецтво. Політичні явища і процеси суспільного життя. Поняття соціального інтересу. Визначення і здійснення узагальнених інтересів як важлива передумова збереження цілісності диференційованого суспільства, порядку, взаємодії індивідів і спільнот. Суб’єкт і об’єкт політики. Структура політики. Основні види і функції політики в житті суспільства.

Тема 2. Політична влада

Місце влади в суспільному житті. Проблема політичної влади в теоретичних розробках. Суб’єкт влади, об’єкт влади. Природа підкорення. Основні види влади: політична, економічна, духовна, сімейна. Зміст і структура політичної влади. Особливості і функції політичної влади. Співвідношення політичної і державної влади. Ресурси влади. Методи (співробітництво і суперництво, заохочення і примус) та механізм здійснення політичної влади. Напрямки і способи функціонування політичної влади: керівництво, управління, контроль, прийняття рішень. Поняття носіїв політичної влади, їх диференціація в суспільному житті. Принцип розподілу влади. Система стримувань і противаг. Централізація та децентралізація влади. Легітимність політичної влади: поняття, джерела та типологія.

Тема 3. Політична системи суспільства. Політичні режими

Концептуальні підходи до проблеми політичної системи (Г. Алмонд, Д. Істон, К. Дойч). Структура та функції політичної системи суспільства. Типологія політичних систем.

Політичний режим: визначення, сенс поняття, підходи до розуміння. Типологія політичних режимів: загальні засади та особливості.

Тема 4. Держава як основний політичний інститут.

Виникнення і сутність держави, її ознаки. Концептуальні підходи до визначення держави, її місця в політичній системі суспільства, які склалися в політичній науці. Проблема співвідношення держави і громадянського суспільства. Основні види і типи держав. Форми правління: монархії, деспотії і республіки, їх характеристика. Форми державного устрою: унітарні держави, федерації, конфедерації. Функції держави (внутрішні й зовнішні, постійні й тимчасові, відкриті й латентні).

Змістовий модуль II. Суб'єкти політики, політичний процес та світова політика

Тема 5. Політичні партії та партійні системи

Політичні організації і рухи. Суть і функції громадських організацій. Політичні партії: визначення, ознаки та генеза. Типологія політичних партій.

Правова інституціоналізація політичних партій. Статус політичної партії.

Партійна система: визначення та зміст. Типологія партійних систем. Функції партії в умовах тоталітарної та демократичної партійності: міжнародний і український досвід. Взаємовідносини партій з політичними інститутами і громадськими організаціями.

Тема 6. Політична еліта та політичне лідерство

Поняття еліти. Поняття та структура пануючої еліти. Поняття політичної еліти. Причини елітизму в політиці. Функції політичної еліти. Типологія політичних еліт. Способи рекрутування в політичну еліту: антрепренерська система і система гільдій. Особливості політичної еліти України.

Поняття політичного лідерства і політичного лідера. Теорії лідерства: теорія рис, визначальної ролі послідовників, ситуаційна. Риси політичних лідерів. Сучасні тенденції розвитку політичного лідерства у світі. Особливості політичного лідерства в Україні.

Тема 7. Вибори та виборчі системи

Вибори: поняття, функції та роль в демократичній політичній системі. Вибори як важливіша з ознак та проявів демократії. Виборчі системи: поняття та загальна характеристика.

Виборчі кампанії та технології. Принципи виборчих кампаній, роль ЗМІ.

Тема 8. Політичні процеси. Модернізація та демократизація суспільства

Суть політичного процесу, його структура та типологія. Вираження в політичному процесі політичних цінностей, потреб і інтересів різних соціально-політичних сил. Політичний процес як діяльність суб'єктів політики. Стихійні і свідомі начала в політичній діяльності. Форми, засоби і методи політичної діяльності. Суть і співвідношення політичної боротьби і політичної співпраці.

Соціально-економічні, правові і ідейно-моральні основи політичного процесу. Різноманіття видів і змісту політичного процесу. Революційні і еволюційні форми його розвитку. Революція і реформа. Політичні гасла і їх роль в з'єднанні політичної теорії з практикою, з політичною активністю партій і рухів.

Транзитологічні підходи. Етапи лібералізації і демократизації. Інформатизація політичного життя.

Тема 9. Політична свідомість. Особа і політика

Політична свідомість як відображення буття політичного життя. Сутність, структура, рівні і типи політичної свідомості. Масова і індивідуальна політична свідомість. Політичні цінності, потреби та інтереси. Релігійні елементи політичної свідомості.

Сутність поняття «політична особа» як соціального явища. Політична поведінка особи. Політична ідеологія. Сучасні типи політичної ідеології: лібералізм, консерватизм, соціалізм. Функції політичної ідеології.

Тема 10. Політична культура суспільства

Поняття «політична культура» та її загальна характеристика. Концепції політичної культури в західній і вітчизняній політичній науці. Відображення в політичній культурі системи політичного життя суспільства, законів та правил функціонування її елементів, історичного досвіду, традицій, політичних цінностей і переваг поведінки в сфері політики. Форми і рівні політичної культури. Політична культура як вираження політичної цивілізованості. Культура опозиції, протидії, компромісу, діалогу. Проблеми формування політичної культури. Стан політичної культури в сучасній Україні.

Тема 11. Світова політика

Світова політика: поняття, особливості та принципи. Дипломатія як форма міжнародної політики, її специфіка.

Система міжнародних відносин. Суб'єкти та основні види міжнародних відносин. Зв'язок внутрішньої та зовнішньої політики. Міжнародні організації: сутність, основні принципи діяльності. Види міжнародних організацій (ООН, ЮНЕСКО, МВФ, МБРР, СБ, ГАТТ та ін.). Місце України в сучасній світовій політиці та системі міжнародних відносин.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль I. Політична наука в системі наукового знання. Влада. Держава										
Тема 1. Вступ. Предмет, мета та завдання курсу. Політика як суспільне явище	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Тема 2. Політична влада	3	2	-	-	1	-	-	-	-	-
Тема 3. Політична системи суспільства. Політичні режими	4	1	2	-	1	-	-	-	-	-
Тема 4. Держава як основний політичний інститут	3	-	2	-	1	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	12	4	4	-	4	-	-	-	-	-
Змістовий модуль II. Суб'єкти політики, політичний процес та світова політика										
Тема 5. Політичні партії та партійні системи	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Тема 6. Політична еліта та політичне лідерство	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Тема 7. Вибори та виборчі системи	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Тема 8. Політичні процеси. Модернізація та демократизація суспільства	4	2	1	-	1	-	-	-	-	-
Тема 9. Політична свідомість. Особа і політика	3	1	1	-	1	-	-	-	-	-
Тема 10. Політична культура суспільства	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Тема 11. Світова політика	4	2	1	-	1	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	18	6	4	-	8	-	-	-	-	-
ІНДЗ*							-	-	-	-
Усього годин	30	10	8	-	12	-	-	-	-	-

* – за наявності

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 3. Політична системи суспільства. Політичні режими. Основні теоретичні моделі політичних систем (Д. Істон, Г. Алмонд, К. Дойч). Структурні компоненти та функції політичної системи. Типологія політичних систем. Політичний режим: сутність та сенс поняття. Сутність та особливості тоталітарного, авторитарного та демократичного політичного режимів.	2
2.	Тема 4. Держава як основний політичний інститут. Концепції виникнення держави та підходи до її вивчення. Форма правління: поняття та види. Форма адміністративно-територіального устрою: поняття та види. Громадянське суспільство: поняття, основні риси та інститути.	2
3.	Тема 7. Вибори та виборчі системи. Вибори в органи політичної влади: види, принципи та функції. Виборча кампанія: етапи та учасники. Імідж кандидата в депутати. Виборчі системи: поняття, моделі та їх характеристика.	1
4.	Тема 8. Політичні процеси. Модернізація та демократизація суспільства. Політичний процес: зміст поняття. Політичні зміни. Реформа, революція, переворот, трансформація: сенс понять, їх взаємовідношення. Різновиди політичної участі у сучасній політиці. Модернізація: поняття та хвилі модернізації. Моделі демократичних переходів.	1
5	Тема 9. Політична свідомість. Особа і політика Сутність, структура і рівні політичної свідомості. Етапи розвитку політичної свідомості. Політичні інтереси і політичні цінності. Політична ідеологія	1
6	Тема 11. Світова політика. Світовий політичний процес: поняття, зміст та суб'єкти. Міжнародні відносини: поняття, об'єкт, предмет, типи та рівні	1

5. Теми семінарських занять (не передбачено)

6. Теми лабораторних занять. (не передбачено)

7. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.в.)	Кількість годин (з.в.)
1	Тема 1. Вступ. Предмет, мета та завдання курсу. Політика як суспільне явище Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Продумайте обґрунтування наукового статусу політології. Розкрийте та проаналізуйте зміст базових категорій політології. Визначте структурні компоненти політології. Виберіть та проаналізуйте різноманітні визначення політики. Виберіть, на Ваш погляд, найбільш вдале. Аргументуйте свій вибір. Назвіть та охарактеризуйте якісні характеристики політики. Наведіть приклади. Назвіть основні види та напрямки політики.	1	-
2	Тема 2. Політична влада.	1	-

	Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Простежте виклад змісту категорій: влада, владні відносини, поділ влади, легітимність влади. Визначте умови реалізації політичної влади та її ефективність у регулюванні суспільних відносин.		
3	Тема 3. Політична системи суспільства. Політичні режими. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Проаналізуйте поняття: системність, системний підхід, системний аналіз, система. Назвіть основні стабілізуючі фактори функціонування політичної системи. Проаналізуйте як впливає бюрократія на функціонування політичної системи суспільства	1	-
4	Тема 4. Держава як основний політичний інститут Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: держава, правова держава, соціальна держава, громадянське суспільство. Проаналізуйте можливість співіснування правової і соціальної держави. Проаналізуйте особливості основних напрямів розвитку громадянського суспільства.	1	-
5	Тема 5. Політичні партії та партійні системи. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Проаналізуйте поняття: політична партія, партійна система. Назвіть причини виникнення політичних партій в сучасних умовах. Назвіть особливості формування партійної системи сучасної України.	2	-
6	Тема 6. Політична еліта та політичне лідерство. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: політична еліти, пануюча еліта, правляча еліта, політичне лідерства. Назвіть основні функції контреліти. Проаналізуйте рекрутування політичних еліт в сучасних державах. Назвіть політичних лідерів в Україні.	1	-
7	Тема 7. Вибори та виборчі системи. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: вибори, абсентеїзм, ценз, виборча система, референдум. Визначте відмінності між мажоритарною та пропорційною виборчими системами. Визначте виборчу систему сучасної України.	1	-
8	Тема 8. Політичні процеси. Модернізація та демократизація суспільства. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: політичні процеси, політичні зміни, трансформація, модернізація, демократизація, лібералізація, консолідація. Назвіть властивості політичного процесу. Визначте зміст політичного процесу. Охарактеризуйте політичний процес сучасної України.	1	-

9	Тема 9. Політична свідомість. Особа і політика. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: політична свідомість, політична ідеологія, політична психологія, політична участь. Назвіть та проаналізуйте рівні політичної свідомості. Назвіть основні течії політичної ідеології та визначте їх особливості.	1	-
10	Тема 10. Політична культура суспільства Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: політична культура, політичні цінності, політичні знання. Назвіть рівні політичної культури. Визначте рівень політичної культури сучасної України: основні шляхи її підвищення.	1	-
11	Тема 11. Світова політика та міжнародні відносини. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: світова політика, міжнародні відносини, світовий політичний процес. Назвіть та проаналізуйте основні виклики сучасної світової політики.	1	-
ВСЬОГО		12	-

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання*	Компетентності та результати навчання, що формуються	Кількість годин
<u>Прометеус</u>, Громадська та політична участь: базовий курс Мета цього онлайн-курсу — не лише надихнути жінок та чоловіків на громадське та політичне лідерство та рівноправне партнерство, а й ознайомити з конкретними інструментами, які допоможуть бути ефективнішими на цьому шляху. Цей базовий курс допоможе тим, хто ще не має достатньо знань і досвіду в громадсько-політичній діяльності. Курс надає можливість зрозуміти структуру влади в Україні та повноваження різних гілок влади; дізнатися, які інструменти громадської участі вже працюють в нашій країні та як їх можна використовувати;	ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види	Відповідно до програми курсу

зрозуміти, які компетенції слід розвивати в собі для ефективного політичного або громадського лідерства; дізнатися, як протидіяти стереотипам та сексизму та чому потрібні гендерні квоти; надихнутися прикладами політичних та громадських лідерок; жінкам – переконатися, що їхня активна участь в політичних процесах бажана та необхідна; чоловікам – переконатися, що їхня підтримка та готовність до партнерства є важливим складником політичного процесу. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/hromadska-politychna-uchast-bazovyi/ Культура та політика: багатозначність (взаємо)зв'язків Метою курсу є здійснити інноваційний погляд на проблеми, що стосуються кожного громадянина, який живе в нашому досить заполітизованому суспільстві, проте не усвідомлює взаємопроникненості культури та політики. Згодом матеріали можна використати у своїх статтях чи наукових дослідженнях. Курс допомагає здобувачам глибше розуміти взаємодію між культурою та політикою та досліджувати міждисциплінарні підходи до вивчення цих зв'язків. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/culture-politics/	та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ПР14. Володіти навичками представлення здобутків української нації та держави, а також власних професійних (технічних, алгоритмічних, програмних) рішень (рішень команди розробників) під час супроводження продуктів галузі на етапах життєвого циклу в спілкуванні з колегами різних наукових та професійних шкіл; ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ПР14. Володіти навичками представлення здобутків української нації та	Відповідно до програми курсу
--	---	-------------------------------------

	держави, а також власних професійних (технічних, алгоритмічних, програмних) рішень (рішень команди розробників) під час супроводження продуктів галузі на етапах життєвого циклу в спілкуванні з колегами різних наукових та професійних шкіл	
--	---	--

До самостійної роботи відноситься: [1] – підготовка до лекцій, практичних занять; [2] – написання рефератів/презентацій, есе; [3] — підготовка до дискусій та колоквіумів.

8. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Політологія» застосовуються словесний, наочний, практичний методи навчання: читання лекції, опрацювання текстів основних робіт дослідників, роботу з навчальною та спеціальною літературою, індивідуальні консультації.

Словесні та наочні методи навчання (лекційні заняття; опитування; консультування; доповіді та мультимедійні презентації);

Практичні (тестові вправи; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації);

Колективне та індивідуальне опрацювання завдань (колективне обговорення, виконання та презентація ІНДЗ, обговорення проблемних питань та результатів самостійної роботи).

Для розв'язання учбово-професійних завдань навчальної дисципліни застосовано комплексний підхід до діяльності у процесі навчання. Використовуються класичні дидактичні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (лекція-пояснення, бесіда, контроль, самоконтроль, взаємоконтроль і т.п.)

Основні форми (методи) проведення занять – це різні типи лекцій, а також практичні заняття – теоретичне обговорення питань, дискусія, конференція, співбесіда, реферативна форма, презентація, інтерактивний онлайн дискурс.

9. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Засоби діагностики якості освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Поточний контроль: усний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування, захист рефератів/презентацій, доповідь; письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами;

Періодичний контроль: тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (можливо тестування, контрольне опитування).

Підсумковий контроль: залік

Критерії оцінювання результатів навчання:

Опитування на занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і джерел.
	1-4	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.
	5-10	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, в обговоренні проблемних питань, користується додатковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів за однією із запропонованих	0	Не зараховуються реферати (довіді) та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	3	Довідь та презентація самостійними, але не опрацьована актуальність, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал є

тем; доповідь та демонстрація презентації		формальним, висновки не конкретизовані (відсутні), тема не розкрита.
	4-5	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, усно здобувач пояснює матеріал невпевнено, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита із незначними прогалинами.
	6 -8	Доповідь та презентація виконані самостійно, опрацьована актуальність теми із зазначенням не вирішених раніше аспектів, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач без допомоги викладача пояснює матеріал, самостійні висновки, тема загалом розкрита, інформація у презентації подана із використанням самостійно розроблених схем, містить посилання на джерела, хоча здобувач іноді недостатньо вміло в усній формі може сформулювати деякі положення доповіді.
Контрольна робота	9-10	Доповідь та презентація виконані самостійно, актуальність розкрита із зазначенням не вирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку – самостійні ґрунтовні судження, підкріплені доказами, містить посилання на джерела.
	0	Відповіді неправильні (у тестових роботах)
	0-10	Контрольна робота (опитування) за кожним змістовним модулем.

10. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Авторитаризм: визначення, суттєві риси.
2. Взаємовідносини держави і громадянського суспільства за різних політичних режимів.
3. Виборча система сучасної України.
4. Глобальні проблеми сучасності та їх вплив на світову політику.
5. Громадянське суспільство: сутність і структурні компоненти.
6. Демократизація та основні моделі переходу до демократії.
7. Демократичний політичний режим: сутність та особливості.
8. Держава як основний інститут політичної системи.
9. Держава: визначення та основні причини виникнення.
10. Джерела та типи легітимності політичної влади.
11. Етапи розвитку політичної свідомості.
12. Етапи, моделі і агенти політичної соціалізації.
13. Загальна характеристика інформаційно-кібернетичного підходу до визначення сутності політичної системи.
14. Загальна характеристика основних ідеологічних течій.
15. Загальна характеристика системного підходу до визначення сутності політичної системи.
16. Загальна характеристика структурно-функціонального підходу до визначення сутності політичної системи.
17. Зовнішня політика держави: поняття та сутність, основні риси та цілі..
18. Криза легітимності політичної влади: визначення та шляхи її подолання.
19. Критерії загального виборчого права. Голосування. Цензи.
20. Легальність та легітимність політичної влади.
21. Методи вирішення політичних конфліктів.
22. Модернізація: поняття та теорії модернізації.
23. Ознаки та основні функції держави.
24. Основні підходи до сутності влади..
25. Основні теорії походження держави.
26. Основні функції політики.
27. Партійна система: поняття та типологія.
28. Патріархальний, підданський, активістський типи політичних культур (Г. Алмонд, С. Верба)
29. Політика як суспільне явище.
30. Політична ідеологія: поняття, сутність.
31. Політична партія: сутність, ознаки та структура.
32. Політична психологія: поняття, структура та функції.
33. Політична система: поняття та структура.
34. Політичний конфлікт: поняття, сутність та ознаки.
35. Політичний процес: зміст поняття, суб'єкти політичного процесу.
36. Політичний режим: поняття та якісні характеристики.
37. Політичні інтереси і політичні цінності.
38. Поняття «еліта», «правляча еліта», «політична еліта»: сутність та відмінності.
39. Поняття пануючої еліти. Структура пануючої еліти.
40. Поняття політичного лідерства. Теорії лідерства.
41. Поняття та структура політичної культури.

42. Поняття та функції політичних комунікацій.
43. Поняття, сутність та структура політичної влади.
44. Правова держава: поняття та принципи.
45. Причини виникнення та стадії розвитку політичних конфліктів.
46. Проблема демократизації, її основні типи, шляхи та закономірності.
47. Реформа, революція, переворот, трансформація: сенс понять, їх взаємовідношення.
48. Рівні політичної культури: загальний (культура суспільства), груповий, індивідуальний.
49. Різновиди політичної участі у сучасній політиці.
50. Різновиди, засоби та функції зовнішньої політики.
51. Різноманітні форми авторитаризму.
52. Роль ідеології у тоталітарному політичному режимі.
53. Світовий політичний процес: поняття, особливості.
54. Способи рекрутування в еліту: антрепренерська система і система гільдій.
55. Суб'єкти та ресурси політичної влади.
56. Суспільно-політичні рухи: визначення, особливості діяльності та існування.
57. Сутність виборчої системи і типологія виборів.
58. Сутність політики: основні теоретичні підходи (субстанціональний, інституціональний, соціологічний, телеологічний, конфліктний і консенсусний).
59. Сутність та типологія політики.
60. Сутність, структура і рівні політичної свідомості.
61. Теорії еліт (Г.Моска, В.Парето, Р.Міхельс).
62. Типи політичної культури.
63. Типологія політичних конфліктів
64. Типологія політичних партій.
65. Типологія політичних систем.
66. Типологія та функції політичних еліт.
67. Тоталітарний політичний режим: сутність та особливості.
68. Форма правління: поняття та види..
69. Форми адміністративно-територіального устрою держави: поняття та види.
70. Форми реалізації та напрямки політики.
71. Форми тоталітарних режимів.
72. Функції політичних систем.
73. Функції політичного лідера.
74. Функції політичної культури.
75. Характерні риси багатопартійності в Україні.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний та періодичний контроль										Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T11	залік	100
10	10	10	10 Модульний контроль №1	10	10	10	10	10	10 Модульний контроль №2		

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення.

1. Милосердна І.М. Робоча програма курсу «Політологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 122 «Комп'ютерні науки».
2. Милосердна І.М. Силабус курсу «Політологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 122 «Комп'ютерні науки».
3. Геополітика [Електронний ресурс] : навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / упоряд.: І. Милосердна ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2023. 92 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.25662>
4. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів /І.М. Коваль (керівник авт. колективу), Л.О. Ануфрієв, О.І. Брусилівська та ін. Харків: Фоліо, 2012. 414 с.
5. Попков В.В. Хорошилов О.Ю. Політична наука: західні тренди розвитку і українська специфіка. Одеській національний університет ім І.І. Мечникова//“Політична наука в Україні 1991 — 2016”.в 2 т., Т. 1. Київ: Парламентське видавництво, 2016. С. 512-524.
6. Сучасні політичні процеси : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти [Електронне видання] / уклад.: Л. Кормич, І. Милосердна, А. Прохоренко ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 58 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/25693/Сучасні%20політичні%20процеси.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

14. Рекомендована література

Основна

1. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. Олександр Погорілий. К: Основи, 1998. 534 с URL : <http://litopys.org.ua/weber/wbs.htm>
2. Бжезінський Зб. Велика шахівниця ; пер. Олена Фешовець. Харків : Фабула, 2018. 288 с.
3. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с.
4. Гуманітарний дискурс: політика, управління, влада : кол. монографія / НУ "ОЮА", Ф-т правової політології та соціології ; за ред. : О. А. Івакіна, І. В. Шамши, Д. В. Яковлева. Одеса : Гельветика, 2015. 467 с.
5. Литвин В. С. Політичні режими сучасності : інституційні та процесуальні виміри аналізу : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 632 с.
6. Міжнародні відносини та світова політика: підручник : рекомендовано МОН України / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; за ред. В. А. Манжоли. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Знання, 2014. 663 с.
7. Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25295/1/2020-Кузь%20О%20М%20С%20Коротков%20Д%20С%20Михайличенко%20Д%20Ю%20та%20ін.pdf>
8. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

9. Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у ХХІ столітті: монографія / Ред. кол. В.В. Попков (наук. керівн.), Є. С. Огаренко, Н.Є. Степанова, О. Ю. Хорошилов). - Одеса, ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2020. 296 с.

Додаткова:

1. Бортнікова О. Г. Взаємодія релігії і політики: теорія і методологія: монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Паливода А. В. [вид.], 2017. 337 с.
2. Воронянський О. В. Політичні інститути: механізм формування в конкурентному середовищі. *Сучасне суспільство*. 2014. Вип. 1. С. 15–28. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/cuc_2014_1_4.pdf
3. Кармазіна М. Політичні партії в Україні. 2014-2017 рр. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2018. 168 с.
4. Демократія: від теорії до практики / [Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін.]. Київ, 2018. 284 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/IFES-Ukraine-Democracy-from-Theory-to-Practice-Course-Reader-v1-2018-08-29-Ukr.pdf>.
5. Милосердна І.М. Система політичної влади як умова стабільного розвитку політичного процесу: американська модель. *Актуальні проблеми політики*. 2016. Вип. 58. С.224-236.
6. Милосердна І.М. Аналітичний огляд концепцій політичної влади та особливості її реалізації. *Актуальні проблеми політики*. 2017. Вип. 59. С. 25-32.
7. Милосердна І.М. Моделі демократичних перетворень в кінці ХХ – на початку ХХІ ст.: регіональний вимір. *Актуальні проблеми політики*. 2018. Вип. 61. С.67-76.
8. Назаренко О. Політична система суспільства: сутність, основні риси, функції. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка: Юридичні науки*. 2012. Вип. 94. С. 86-89.
9. Попков Д. О. Дилеми інституційного дизайну форми правління для розколотого суспільства. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології»*. 2021. Вип. 38. С. 42-51. URL : <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/16941>
10. Рафальський О.О., Самчук З.Ф. Цивілізаційні перехрестя сучасного суспільства. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2018. 688 с.
11. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних інститутів і систем країн Західної Європи. Т. 1. Особливості міжінституційних відносин у трикутнику “глава держави–парламент–уряд” та їхні наслідки для політичного процесу : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 456 с.
12. Руслан Демчишак Наукові підходи до розуміння сутності поняття «політичний інститут». *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2015. Випуск 27. С. 9-14. URL : <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/9/16/paragraphs/812/demchysyak0.pdf>

15. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://irows.ucr.edu/> The Institute for Research on World-Systems
2. <https://web.archive.org/web/20051029101900/http://jwsr.ucr.edu/index.php>
3. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
5. <http://www.info-library.com.ua/books.html> – Електронна бібліотека підручників.